

δίκιο

δίκιο κ. **δίκαιο**, **το**, ουσ. [<ουδ. αρχ. επιθ. δίκαιος <δίκη>], το δίκιο. **1.** η μεριά ή η άποψη σε μια διαφορά που βρίσκεται πιο κοντά στο σωστό: «εγώ θα πάρω το μέρος του δίκιου, ακόμη κι αν είσαι φίλος μου». **2.** το δικαίωμα: «δεν μπορεί να μου αρνηθεί κανείς το δίκιο μου να μιλήσω»· βλ. και λ. [δίκαιο](#). (Ακολουθούν 16 φρ.)·

- *βρίσκω το δίκιο μου*, δικαιώνομαι: «σ' αυτό το κωλοκράτος, μόνο αν έχεις μέσο μπορείς να βρεις το δίκιο σου»·

- *για να λέμε και του στραβού το δίκιο ή για να πούμε και του στραβού το δίκιο*, πρέπει να παραδεχτούμε την αλήθεια, όσο και αν αυτή δεν είναι έτσι όπως την περιμέναμε, ιδίως για μια πράξη που μπορεί να μην είναι μεν σωστή, αλλά που δικαιολογείται από τις περιστάσεις, πρέπει να αναγνωρίσουμε και το ελαφρυντικό του κατηγορουμένου ή του υπόλογου για κάποια παράνομη ή κακή πράξη του, πρέπει να αναγνωρίσουμε και τα θετικά σημεία μιας άποψης, όσο και αν θεωρούμαι πως είναι λανθασμένη: «για να λέμε και του στραβού το δίκιο, έκανε πάρα πολύ καλά που τον έδειρε, αφού τον είχε προειδοποιήσει χίλιες φορές, πως, αν του ξανάβριζε τη μάνα, θα του χειροτονούσε || για να πούμε και του στραβού το δίκιο, έκανε πάρα πολύ καλά ο άνθρωπος, που άρπαξε το ψωμί, γιατί πέθαινε της πείνας»·

- *είναι δίκιο; είναι πρέπον; είναι σωστό(;) :* «είναι δίκιο εσύ, κοτζάμ άντρας, να κάθεσαι και να μαλώνεις μ' αυτό το παιδί;»·

- *έχεις δίκιο, δεν ξέρεις τι λες*, ειρωνική ή επιθετική έκφραση σε άτομο που υποστηρίζει με πάθος κάτι που δεν είναι σωστό·

- *έχω δίκιο, αλλά πού θα το βρω*, έκφραση παραπόνου κάποιου που, αν και του αναγνωρίζουμε το δικαίό του για κάτι, εντούτοις εξακολουθεί να βρίσκεται σε εκκρεμότητα·

- *έχω δίκιο βουνό*, έχω απόλυτο δίκιο: «απαιτώ δικαιοσύνη, γιατί έχω δίκιο βουνό»·

- *έχω το δίκιο με το μέρος μου*, δεν έχω άδικο, έχω εξασφαλίσει την κάλυψή μου και λειτουργώ εκ του ασφαλούς: «εγώ θα του κάνω μήνυση, γιατί έχω το δίκιο με το μέρος μου»·

- *κράτος δικαίου*, βλ. λ. [κράτος](#)·

- *με όλο του το δίκιο*, εντελώς δικαιολογημένα: «αφού του 'βρισες τη μάνα, σ' έδειρε μ' όλο του το δίκιο ο άνθρωπος!»·

- *με πνίγει το δίκιο*, αγανακτώ, δυσφορώ έντονα για κάτι κακό ή ανεπίτρεπτο, που βλέπω να εξυφαίνεται σε βάρος μου ή σε βάρος κάποιου άλλου, επαναστατώ, γιατί βλέπω να γίνεται αποδεκτή μια παρατυπία ή να μην τιμωρείται: «δεν μπορώ ν' ανεχτώ άλλο τις κακοήθειες αυτού του ανθρώπου σε βάρος μου. Με πνίγει το δίκιο»·

- *με το δίκιο του*, δικαιολογημένα: «με το δίκιο του σου ζητάει τα λεφτά που σου δάνεισε»·

- *με τρώει το δίκιο*, αγανακτώ, δυσφορώ έντονα για κάποια αδικία σε βάρος μου: «θα του σύρω στα δικαστήρια, γιατί με τρώει το δίκιο»·

- *μου τρώει το δίκιο*, με εκμεταλλεύεται, με αδικεί: «δε θα επιτρέψω σε κανέναν να μου φάει το δίκιο»·

- *νόμος είναι το δίκιο του εργάτη*, βλ. λ. [εργάτης](#)·

- *παίρνω πίσω το δίκιο μου ή παίρνω το δίκιο μου πίσω*, εκδικούμαι: «με αδίκησε πολλές φορές, αλλά είχα την υπομονή να περιμένω και, μόλις μου δόθηκε η ευκαιρία, πήρα το δίκιο μου πίσω»·

- *του δίνω δίκιο*, θεωρώ πως έπραξε σωστά, τον δικαιώνω: «του δίνω δίκιο που τον έδειρε, γιατί κι εσύ το ίδιο θα 'κανες, αν σου 'βριζε τη μάνα»·